

Teaching Guide

Identifying Data					2018/19
Subject (*)	Mental Health Nursing	Code	750G01015		
Study programme	Grao en Enfermaría				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	2nd four-month period	Second	Obligatory	6	
Language	Spanish				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Ciencias da Saúde				
Coordinador	Varela Feal, Nuria Esther	E-mail	nuria.varela.feal@udc.es		
Lecturers	Varela Feal, Nuria Esther	E-mail	nuria.varela.feal@udc.es		
Web	moodle.udc.es				
General description	<p>Preténdese capacitar o futuro profesional de enfermaría para que, ao empregar os coñecementos adquiridos, poida observar, identificar e dar resposta ás necesidades emocionais do individuo, da familia e da comunidade, tratando de pór ao seu alcance os instrumentos necesarios que posibiliten o manexo ante as situacións determinadas, para así poder valorar os problemas de enfermaría e planificar os cuidados encamiñados a responder ás necesidades, as condutas e os sentimentos do paciente, integrando plenamente a atención na saúde mental.</p>				

Study programme competences

Code	Study programme competences
A59	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando cuidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Learning outcomes

Learning outcomes	Study programme competences		
	A59	B3 B4 B8 B15 B16 B24	C7 C8 C11
Describir os principais problemas de Saúde Mental.	A59	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B16 B24	C3 C6 C12
Identificar as necesidades de coidado das persoas con problemas de Saúde Mental.	A59	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B16 B24	C3 C6 C10
Planificar coidados de Enfermaría para as persoas con problemas de Saúde Mental.	A59	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B15 B16 B24	C3 C6 C10

Contents	
Topic	Sub-topic
UNIDADE DIDACTICA I: INTRODUCCIÓN Á ENFERMARÍA PSIQUIATRICA E DE SAÚDE MENTAL	<p>TEMA 1.- Introducción á enfermaría psiquiátrica.</p> <p>1.1 Concepto de saúde mental</p> <p>1.2 Historia da psiquiatría e da enfermaría psiquiátrica</p> <p>1.3 Definición de enfermaría en saúde mental.</p> <p>TEMA 2.- Rol da/o enfermeira/o na saúde mental</p> <p>2.1 Función social da enfermaría na saúde mental</p> <p>2.2 Achegas terapéuticas da enfermaría ao equipo interprofesional.</p>

UNIDADE DIDACTICA II: PROCESOS
PSICOPATOLOXICOS

TEMA 3.- Bases conceptuais da psicopatoloxía clasificación dos diagnósticos.

3.1 Enfermidade psiquiátrica e trastorno en psiquiatría 3.2 Bases biolóxicas, psicolóxicas e sociais da psiquiatría 3.3 Principais alteracións dos procesos psicolóxicos

3.4 Sistemas de clasificación dos diagnósticos.

TEMA 4.- Trastornos psicóticos.

4.1 Concepto.

4.2 Manifestacións.

4.3 Intervencións.

TEMA 5.- Trastornos do estado de ánimo.

5.1 Concepto.

5.2 Manifestacións.

5.3 Intervencións.

TEMA 6.- Trastornos por ansiedade.

6.1 Concepto.

6.2 Manifestacións.

6.3 Intervencións.

TEMA 7.- Trastornos somatomorfos e dissociativos.

7.1 Concepto

7.2 Manifestacións

7.3 Intervencións.

TEMA 8.- Trastornos da conduta alimentaría.

8.1 Concepto

8.2 Manifestacións

8.3 Intervencións.

TEMA 9.- Trastornos da personalidade.

9.1 Concepto

9.2 Manifestacións

9.3 Intervencións.

TEMA 10.- Trastornos relacionados con substancias psicoactivas.

10.1 Concepto

10.2 Clasificación das drogas

10.3 Manifestacións

10.4 Intervencións.

TEMA 11.- Delirium e demencia.

11.1 Concepto.

11.2 Manifestacións clínicas.

11.3 Intervencións.

TEMA 12.- Trastornos do inicio na infancia, nenez e adolescencia.

12.1 Concepto

12.2 Manifestacións

12.3 Intervencións.

TEMA 13.- Trastornos do soño.

13.1 Concepto

13.2 Manifestacións

13.3 Intervencións.

UNIDADE DIDACTICA III: ESTRATEXIAS DE INTERVENCIÓN.	<p>TEMA 14.- Técnicas grupais en saúde mental:</p> <p>14.1 Grupos terapéuticos.</p> <p>14.2 Grupos de discusión multifamiliar.</p> <p>TEMA 15.- Intervención familiar.</p> <p>TEMA 16.- Estrategias farmacológicas:</p> <p>16.1 Valoración de efectos secundarios dos psicofármacos.</p> <p>16.2 Tipos de programas de administración de psicofármacos.</p> <p>TEMA 17.- Técnicas de intervención en situacións de urexncia psiquiátrica:</p> <p>17-1 Concepto de urxencia psiquiátrica.</p> <p>17.2 Protocolos de intervención.</p> <p>TEMA 18.- Estratexias de intervención en situacións de duelo:</p> <p>18.1 Concepto de duelo.</p> <p>18.2 Tipos de duelos.</p> <p>18.3 Proceso de acompañamento.</p>
---	---

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Objective test	A59 B2 B3 B4 B8 C6 C11	3	10	13
Case study	A59 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B16 B24 C3 C6 C10	3	6	9
Collaborative learning	A59 B2 B3 B5 B6 B15 B16 B24 C3 C12	21	48	69
Critical bibliographical	B3 B8 B16 C6 C7 C11	0	10	10
Guest lecture / keynote speech	A59 B3 B4 B8 B16 C7 C8	21	24	45
Personalized attention		4	0	4

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Objective test	Exame tipo test. A proba será elaborada co fin de valorar o nivel de coñecementos teóricos do alumnado.
Case study	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.

Collaborative learning	<p>Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e comunicación.</p> <p>A metodoloxía utilizada nesta materia basearase na Aprendizaxe Baseada en Problemas (ABP). É un método didáctico que permite o alumnado adquirir coñecementos, habilidades e actitudes, para ser capaz de identificar, analizar e resolver problemas de saúde de maneira eficaz, eficiente e humana (Bridges, 1991; Branda, 1990)</p> <p>No ABP un grupo pequeno de alumnos reúnese, coa facilitación de titor, para analizar e resolver un problema (escenario) seleccionado ou deseñado especialmente para o logro de certos obxectivos de aprendizaxe.</p> <p>O alumnado integrado, obrigatoriamente dentro dun grupo pequeno, traballará conxuntamente na resolución das tarefas asignadas polo profesor para optimizar a súa aprendizaxe e o do resto dos membros do grupo. Trabállasese polo menos 5 escenarios e/ou casos.</p> <p>O desenvolvemento de cada escenario farase durante as horas de seminario e en cada grupo nas horas de traballo autónomo.</p> <p>Os grupos comporanse o primeiro día de clase da materia. Os resultados dos escenarios entregaranse a través da plataforma Moodle.</p>
Critical bibliographical	<p>A recensión bibliográfica supón un proceso de lectura crítica dun libro, dun artigo, dunha tese ou dunha comunicación a un congreso. Como tal proceso comprende a lectura da obra, a análise do seu contido e unha crítica e valoración da mesma en relación á literatura existente sobre o tema. Unha recensión non supón un resumo da obra, nin unha mera análise do contido, pois o que lle outorga sentido e dimensión académica científica é a crítica que merece a xuízo do autor da recensión, en relación a outras obras coñecidas do mesmo ámbito ou en relación a súa propia experiencia.</p>
Guest lecture / keynote speech	<p>Os contidos teóricos básicos da materia serán impartidos mediante lección maxistral, pero cun enfoque participativo por parte do alumnado. Baseada na exposición oral complementada co uso de audiovisuais e introdución dalgunhas preguntas dirixidas o alumnado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.</p>

Personalized attention

Methodologies	Description
Case study Collaborative learning Critical bibliographical	<p>A atención personalizada vai dirixida principalmente a tutorizar o alumnado, guiandolos a través da aprendizaxe. Isto permite facer un seguimento do proceso de maduración das competencias.</p>

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Objective test	A59 B2 B3 B4 B8 C6 C11	Exame tipo test, cunha única resposta correcta. É obrigatoria e supón un 70% (7 puntos) da nota total.	70
Case study	A59 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B16 B24 C3 C6 C10	Valorarase o problema exposto e as conclusións establecidas, a reflexión xeral do aprendido no caso exposto, o pensamento crítico sobre o caso e a xustificación das intervencións e/ou respostas a través de bases documentais, normas e leis actuais.	5
Collaborative learning	A59 B2 B3 B5 B6 B15 B16 B24 C3 C12	<p>A realización do traballo colaborativo é obrigatoria. Valorarase: adecuación ao guión solicitado, integración de coñecementos teóricos básicos na aplicación práctica, estilo e bibliografía.</p> <p>Sendo necesario un mínimo de 1 punto para superar esta actividade.</p>	20

Assessment comments

A asistencia ás sesións de atención personalizada formará parte da avaliación. O propósito é xerar no alumnado unha autoevaluación xeral do aprendido, dos logros alcanzados, o desenvolvemento de competencias, así como unha reflexión crítica das necesidades de mellora do proceso de ensino. Prover o alumnado de retroalimentación específica das súas fortalezas e debilidades, de tal modo que poida aproveitar posibilidades e rectificar as deficiencias identificadas. Valorárase a capacidade de traballo de forma colaborativa dentro do grupo, a relación de axuda dentro do grupo e resolver problemas de forma efectiva, así coma outros aspectos que demostren o seu grado de excelencia e destacado coñecemento e interese por a materia. Terá unha cualificación do 5% (0,5 puntos)

Para superar esta materia o alumnado debe superar cada unha das partes, aprendizaxe colaborativa, estudo de casos e proba objetiva.

A cualificación de non presentado: otorgarase a aquel alumnado que non se presentan ao exame nin participan nas actividades programadas.

Os/as alumnos/as que para rematar os seus estudos se acollan á convocatoria adiantada de Decembro, deben cumprir os mesmos requisitos que nas convocatorias ordinarias. Igualmente para os/as alumnos/as de "2ª oportunidade".

Para aqueles alumnos con matrícula a tempo parcial poderán optar a non acudir as actividades grupais do aprendizaxe colaborativo, pero deberán traballar nos casos programados (según a documentación do moodle) e presentalos de forma individual e presencial nas tutorías programadas.

Convocatorias de segunda e posteriores matrículas: Para aqueles alumnos/as que cursen a materia e realicen o traballo colaborativo coa cualificación de aprobado, poden volver cursar toda a materia novamente ou presentarse só ao exame teórico final, tendo en conta que a cualificación do exame teórico fará media coa cualificación obtida no curso académico no que cursase o aprendizaxe colaborativo.

Os/as alumnos/as que non se presenten ao examen final terán a cualificación de non presentado (N.P.). Neste caso se lles conservará a nota da actividade "aprendizaxe colaborativa" e "estudio de casos" para futuras convocatorias.

Sources of information

<p>Basic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Francés et al (2015). DSM.V (Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales). . Barcelona: MASSON - Mejías Lizancos F. Serrano Parra M. D. (2000). Enfermería en Psiquiatría y salud mental. . Madrid: Piramide - O´Brien Kennedy Ballard (2000). Enfermería Psiquiátrica. México: Mc Graw - Hill - Cyrulnik Boris (2015). Las almas heridas. Barcelona: Gedisa - Neimeyer, R. A., & Ramírez, Y. G. (2002). Aprender de la pérdida: una guía para afrontar el duelo. Barcelona: Paidós - Varela, Nuria, Escudero, Valentín y López, Silvia (2015). Familias y enfermedad física: [Manual de intervención familiar y multifamiliar. Madrid: Editorial Grupo5 - Read John, Mosher Loren R. and Bentall Richard P. (2006). Modelos de locura. Barcelona: Herder - Judith Herman (2004). Trauma y recuperación. Madrid: Espasa Calpe - Froma Walsh (2004). Resiliencia familiar. Buenos Aires: Amorrortu - Lafuente Mª Jose, Cantero Mª Jose (2010). Vinculaciones afectivas. Madrid: Pirámide <p>Otra bibliografía de interés: González Pardo Héctor y Pérez Álvarez Marino (2007) La invención de trastornos mentales. Alianza Editorial S.A. Madrid. Video de Boris Cyrulnik sobre la resiliencia. https://youtu.be/nDjbcUosaPg Boris Cyrulnik: Resiliencia y arte, los relatos del trauma https://www.youtube.com/watch?v=6CC_g157QL0&sns=em Video de redes sobre ?aprender a gestionar las emociones? https://youtu.be/q-KkdMrAz-8Luigi cancrini: ?Yo veo al niño que llora en cada paciente? http://www.lavanguardia.com/lacontra/20170301/42394984516/yo-veo-al-nino-que-llora-en-cada-paciente.html?utm_campaign=botones_sociales</p>
<p>Complementary</p>	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Psychology/750G01003

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Pharmacology/750G01011

Subjects that continue the syllabus

Clinical Placement I/750G01025

Clinical Placement II/750G01026

Clinical Placement III/750G01027

Clinical Placement IV/750G01028

Clinical Placement V/750G01029

Clinical Placement VI/750G01030

Clinical Placement VII/750G01031

Practicum/750G01032

Other comments

Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XENERO:- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, realizarase a través da plataforma Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.- Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.- Atendendo ás distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista na aula, nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades docentes realizadas co alumnado.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula, influíndo na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Prestarase especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proponanse accións e medidas para corrixilas.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria.- Nesta materia, o profesorado, ten contraído o compromiso de aplicación da normativa da UDC ante situacións de plaxio.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.